ΕΝΑΣ ΠΕΡΙΦΗΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΚΑΤΑΚΤΗΤΗΣ

ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΗΜΟΥ ΓΟΗΤΟΣ ΝΤΕ ΡΙΣΕΛΙΕ

ΚΒ'.

Η μάχη τοῦ Φονταινουᾶ, στὴν ὁποία ἐπρόκειτο σχεδὸν νὰ κριθῆ ἡ ἔκβασις τοῦ πολέμου τῶν Γάλλων κατὰ τῶν ἡνωμένων στρατευμάτων τῶν Ἄγγλων, Αὐστριακῶν καὶ Ἰσπανῶν, ἄρχισε μὲ τὴν... ἐθιμοτυπία τῶν σαλονιῶν. Ἀπὸ... εὐγένεια, κανένα ἀπὸ τὰ ἀντίπαλα στρατεύματα δὲν ἤθελε ν' ἀρχίση πρῶτο τὶς ἐχθροπραξίες...

Τέλος ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν Γάλλων Μαυρίκιος τῆς Σαξωνίας φώναξε τὸ περίφημο: «Κύριοι Ἄγγλοι, εὐαρεστηθῆτε νὰ ρίξετε πρῶτοι!...». Καὶ ἡ μάχη ἄρχισε...

Στὴν ἀρχὴ ὡστόσο τὰ πράγματα πήγαιναν ἄσχημα γιὰ τοὺς Γάλλους καὶ τὸ ἱππικό τους ὑποχωροῦσε. 14,000 Ἄγγλοι κι' Ἀννοβεριανοὶ προχωροῦσαν σὲ πυκνὲς φάλαγγες ἐναντίον τους γιὰ νὰ διασπάσουν τὶς γραμμές τους. Ὁ ἀρχιστράτηγος Μαυρίκιος, θεωρῶντας πειὰ τὴ μάχη χαμένη, ἱκέτευε τὸν βασιλέα Λουδοβῖκο 15ο νὰ διατάξη ὑποχώρησι. Ὁ βασιλεύς, ὁ διάδοχος κι' οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ στρατοῦ συγκρότησαν ἔφιπποι συμβούλιο γιὰ ν' ἀποφασίσουν περὶ τοῦ πρακτέου. Ὅλοι ἦσαν πειὰ τῆς γνώμης νὰ ὑποχωρήσουν, ὅταν ἔξαφνα παρουσιάστηκε ὁ Ρισελιέ.

«*Ὥρμησε* — γράφει σχετικῶς ὁ Βολταῖρος — *λαχανιασμένος, μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι, γεμάτος ὁλόκληρος ἀπὸ σκόνη*».

— Τί νέα μᾶς φέρνετε, τὸν ρώτησε ὁ στρατάρχης ντὲ Νουάϊγ, καὶ ποιὰ εἶνε ἡ γνώμη σας;

— Ἡ γνώμη μου εἶνε, ἀπάντησε ὁ Ρισελιέ, γυρίζοντας πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι θὰ νικήσουμε ἂν θελήσουμε... Διατάξτε ἀμέσως τὸ πυροβολικὸ ν' ἀρχίση νὰ ρίχνη κατὰ τῶν Ἄγγλο-Ἀννοβεριανῶν... Θὰ τοὺς κλονίσουμε κι' ἔτσι, ἀντὶ νὰ μᾶς διασπάσουν, τὰ στρατεύματά μας θὰ τοὺς περικυκλώσουν... Ἐμπρός!... Μὴ διστάζετε...

Ὁ βασιλεύς, ὁ ὁποῖος ἤθελε ν' ἀποφύγη τὸ αἶσχος μιᾶς ἥττης, ἐνέκρινε πρῶτος μ' ἐνθουσιασμὸ τὴν ἰδέα τοῦ Ρισελιὲ καὶ διέταξε ἀμέσως τὴν ἐκτέλεσί της...

Ἔπειτα δὲ ἀπὸ λίγες ὧρες, οἱ Γάλλοι εἶχαν καταγάγει μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλείτερες νίκες τῆς ἱστορίας τους, μιὰ νίκη, τῆς ὁποίας ὁ κυριώτερος συντελεστὴς ἦταν ὁ Ρισελιέ.

— Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ τὴ μεγάλη ὑπηρεσία ποὺ μοῦ προσφέρατε, εἶπε ὁ Λουδοβῖκος 15ος στὸν ἥρωά μας μετὰ τὴ νίκη.

Ὁ μαρκήσιος ντ' Ἀρζανσὸν δέ, ἔγραψε σχετικῶς στὸ Βολταῖρο:

«*Ὁ φίλος σας στρατάρχης κ. ντὲ Ρισελιὲ εἶνε ἕνας ὑπέροχος ἥρως, ἕνας δεύτερος Μπαγιάρ. Αὐτὸς ἔδωσε στὸ βασιλέα τὴ συμβουλὴ ν' ἀντεπιτεθοῦμε, κι' αὐτὸς τὴν ἐφάρμοσε πολεμῶντας σὰν λιοντάρι, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατιωτῶν μας, οἱ ὁποῖοι ἐνήργησαν τὴν ἀντεπίθεσι*».

Κι' αὐτὸς ἀκόμα ὁ διάδοχος — ὁ κατόπιν Λουδοβῖκος 16ος — ὁ ὁποῖος δὲν χώνευε καὶ τόσο τὸν Ρισελιέ, ἔγραψε τὰ μεγαλείτερα ἐγκώμια γι' αὐτὸν στὶς ἐπιστολές του πρὸς τὴ σύζυγό του Μαρία Ἀντουανέττα.

* * *

Παρ' ὅλους ὅμως τοὺς θρυλικούς του αὐτοὺς ἡρωϊσμούς, ὁ Ρισελιὲ ἐνδιαφερόταν περισσότερο γιὰ τὶς ἑορτὲς καὶ τὶς θεατρικὲς παραστάσεις ποὺ ὠργάνωνε καθημερινῶς σχεδὸν στὸ στρατόπεδο.

Ἐξ αἰτίας μάλιστα αὐτῶν, τσακώθηκε μιὰ μέρα στὰ γερὰ μὲ τὸν ἀρχιστράτηγο Μαυρίκιο τῆς Σαξωνίας. Ὁ ἀρχιστράτηγος εἶχε ἐπιτρέψει σ' ἕνα θίασο πλανοδίων ἠθοποιῶν νὰ δώσουν μερικὲς παραστάσεις στὸ στρατόπεδο. Συγχρόνως ὅμως ὁ Ρισελιὲ εἶχε ἀγκαζάρει γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ ἕνα πρώτης τάξεως θίασο. Γι' αὐτὸ δὲ καὶ ἔδιωξε κακὴν κακῶς τοὺς πλανοδίους ἠθοποιούς. Τότε ὅμως ὁ Μαυρίκιος τῆς Σαξωνίας τὸν ρώτησε ἀπότομα, μὲ ποιὸ δικαίωμα τὸ ἔκανε αὐτό.

— Μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ πρώτου εὐγενοῦς τῆς Αὐλῆς, ἀπάντησε ἀκόμα πιὸ ἀπότομα ὁ Ρισελιέ.

— Φυλάξτε λοιπὸν τὸ δικαίωμά σας αὐτὸ γιὰ τὴν Αὐλή, τοῦ ἀπάντησε ὁ ἀρχιστράτηγος. Ἐδῶ ὅμως διατάζω ἐγώ!

Κι' ἔδιωξε κι' αὐτὸς τὸν θίασο τοῦ Ρισελιέ.

Ὁ ἥρως μας ἤξερε πολὺ καλὰ ὅτι εἶχε πολλοὺς ἐχθροὺς ποὺ μηχανορραφοῦσαν ἐναντίον του καὶ γι' αὐτὸ προσπαθοῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ διατηρήση τὴν εὔνοια τοῦ βασιλέως. Προσπαθοῦσε προπάντων νὰ τοῦ βρῆ μιὰ εὐνοουμένη, ἡ ὁποία θ' ἀντικαθιστοῦσε τὴν πεθαμένη μαρκησία ντὲ Λὰ Τουρνέλ, ποὺ ἡ ἀνάμνησίς της ἔμενε ἀκόμα ζωντανὴ στὴν καρδιὰ τοῦ Λουδοβίκου 15ου.

Τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων τῆς χρονιᾶς ἐκείνης, ὁ βασιλεὺς ἔστειλε ἐπειγόντως τὸν μαρκήσιο ντὲ Μὲζ καὶ προσκάλεσε τὸν Ρισελιὲ κοντά του. Ὁ ἥρως μας, ὅταν ἔφθασε στὰ βασιλικὰ διαμερίσματα, βρῆκε τὸν βασιλέα θλιμμένο καὶ κυριευμένο ἀπὸ μιὰ ἀνεξήγητη ταραχή.

Ἔκοβε βόλτες μέσα στὸ δωμάτιο καὶ δὲν ἔπαυε νὰ κατηγορῆ τὸν ἑαυτό του γιὰ τὶς ἀδικίες ποὺ εἶχε κάνει στὴ μαρκησία ντὲ Λὰ Τουρνέλ. Ὁ Ρισελιὲ τὸν ἄκουγε σιωπηλός, ἀκουμπισμένος στὸ τζάκι...

Κατόπιν ὁ βασιλεύς, νοιώθοντας τὴν ἀνάγκη ν' ἀνοίξη σὲ κάποιον τὴν καρδιά του, ἄρχισε νὰ ἐκμυστηρεύεται στὸ Ρισελιὲ τοὺς πόνους του καὶ ἡ ἐξομολόγησις αὐτή, ποὺ βάστηξε ὥς τὶς πέντε τὸ πρωΐ, τελείωσε μὲ δάκρυα εἰλικρινῆ καὶ πικρά. Τοῦ ὡμολόγησε ὅτι ποτὲ κι' ὁ ἴδιος δὲν πίστευε ὅτι ἀγαποῦσε τόσο πολὺ τὴ Λὰ Τουρνὲλ καὶ ὅτι μόνο ὁ θάνατός της τοῦ ἀποκάλυψε, κάπως ἀργὰ βέβαια, τὴ δύναμι τοῦ αἰσθήματός του...

— Πολλὲς φορὲς τῆς φέρθηκα ἄσχημα, ἔλεγε, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ βρίσκωμαι διαρκῶς γονατιστὸς μπρὸς στὰ πόδια της καὶ νὰ τὴν εὐχαριστῶ γιὰ τὴν ἀγάπη της.

Σὲ μιὰ στιγμὴ, παίρνοντας ἕνα μικρὸ κιβώτιο ποὺ ἔκλειν μέσα τὶς ἐπιστολὲς τῆς πεθαμένης εὐνοουμένης του, τὶς σκόρπισε ἐπάνω στὸ τραπέζι καὶ τὶς ξαναδιάβασε δυνατὰ μιὰ-μιά.

— Βλέπετε!... Βλέπετε!... Ἔλεγε στὸ Ρισελιέ. Τί πολύτιμες συμβουλὲς μοῦ ἔδινε ἡ γυναῖκα αὐτὴ ποὺ ἤξερε ὅλα μου τὰ ἐλαττώματα... Βλέπετε τί θησαυρὸ ἔχασα!...

Ὁ Ρισελιὲ ἐπεδοκίμαζε τὰ λόγια τοῦ βασιλέως μὲ μιὰ προσποιητὴ συμπόνια, μὰ συγχρόνως συλλογιζόταν ὅτι οἱ πόνοι αὐτοὶ τῆς καρδιᾶς σβύνουν γρήγορα κι' ἀναμετροῦσε τὰ κέρδη ποὺ θὰ εἶχε ἂν τοῦ ἔβρισκε μιὰ καινούργια φίλη.

Κατὰ τὰ χαράματα ἔφυγε γεμάτος χαρὰ γιὰ τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ βασιλέως κι' ἔχοντας ἄπειρες ἐλπίδες στὸ μέλλον. Συγχρόνως ὁ Λουδοβῖκος 15ος ξαναγύριζε μὲ τὴν καρδιά του ξαλαφρωμένη στὴν κρεββατοκάμαρά του καὶ στὴν ἐρημιά του...

Σὲ λίγο ὅμως θὰ ἔβρισκε τὴ γυναῖκα ποὺ τοῦ ἔλειπε, στὸ πρόσωπο τῆς μαρκησίας Πομπαδούρ...

* * *

Ἡ κ. Πομπαδούρ.

Ἡ Πομπαδούρ, πρὶν γίνει ἡ σπουδαιότερη ἀπὸ τὶς εὐνοούμενες τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου 15ου, ἦταν μιὰ ἁπλῆ ἀστὴ ποὺ ἄκουγε στὸ ὄνομα Ἰωάννα Πουασσόν. Γι' αὐτό, μόλις ἔκανε τὴν ἐμφάνισί της στὴν Αὐλὴ τῶν Βερσαλλιῶν, προκάλεσε τὴν ἀγανάκτησι τόσον τῶν κληρικῶν ποὺ φοβόντουσαν καινούργια σκάνδαλα, ὅσον καὶ τῶν μεγιστάνων ποὺ ἔννοιωθαν τὴν τάξι τους προσβεβλημένη γιὰ τὴν προτίμησι αὐτὴ τοῦ βασιλέως.

Ἡ Πομπαδοὺρ δὲν ἦταν μόνο ἀστὴ στὴν καταγωγή, ἀλλὰ καὶ στὴν ψυχή. Ἡ παραμονή της ἐπὶ τόσα χρόνια στὸ παλάτι δὲν τὴ μετέβαλε καθόλου. Ἦταν ἕνας συνηθισμένος τύπος γυναικός, ποὺ γιὰ μόνη της ἀντίληψη εἶχε μιὰ πονηρία στὰ συμφέροντά της. Τὸ καλλιτεχνικὸ της γοῦστο, γιὰ τὸ ὁποῖο τόσος λόγος ἔχει γίνει, δὲν εἶχε σχεδὸν καμμιὰ σχέσι μὲ τὴν καλλιτεχνία: τῆς ἄρεσαν τὰ ἐπιτηδευμένα καὶ ψευτοωραῖα πράγματα. Ἡ ἁπληστία της δὲν εἶχε ὅρια. Ἦταν ματαιόδοξη, σὰν ὅλες τὶς ὑπηρέτριες ποὺ γίνονται κυρίες, καὶ τὴν κατεῖχε διαρκῶς ἡ ἀνησυχία καὶ ἡ καχυποψία τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἀνεβαίνουν ἔξαφνα πολὺ ψηλά. Ἡ καρδιά της ἦταν ξερὴ σὲ ὅλα τὰ αἰσθήματα καὶ τὶς δοκιμασίες. Εἶχε τὴν ἀξίωσι νὰ λάμψη ὡς βασίλισσα, τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ τίτλος τῆς εὐνοουμένης ἀποτελοῦσε μεγάλη τιμὴ γι' αὐτήν, καὶ γιὰ νὰ πραγματοποιήση τὶς φιλοδοξίες της δὲν ἐδίσταζε νὰ θυσιάση τὰ πάντα, ὡς καὶ τὴ Γαλλία ἀκόμη.

Γιὰ νὰ γίνη εὐνοουμένη τοῦ βασιλέως, ἐγκατέλειψε τὸν σύζυγό της Νορμὰν ντ' Ἐτιόλ, ὁ ὁποῖος τὴ λάτρευε. Ὅταν ὁ φτωχὸς αὐτὸς σύζυγος ἔμαθε τὴν ἀτυχία του, ἔγινε ἔξω φρενῶν, ὥστε οἱ συγγενεῖς του ἀναγκάστηκαν νὰ πάρουν ἀπ' τὸ σπίτι του ὡς καὶ τὰ μαχαίρια τοῦ φαγητοῦ, γιὰ νὰ μὴν αὐτοκτονήση.

Συγχρόνως τὸν ἐπιτηροῦσαν ἀδιάκοπα, γιατὶ ἦταν ἱκανός, γιὰ νὰ πάρη πίσω τὴ γυναῖκα του, νὰ διαπράξη κάθε τρέλλα... Μέσα στὴν ἀπόγνωσί του, ὁ ντ' Ἐτιὸλ ἔκατσε κι' ἔγραψε μιὰ περιπαθεστάτη ἐπιστολὴ πρὸς τὴ σύζυγό του, στὴν ὁποία τὴν ἱκέτευε νὰ θυμηθῆ ὅτι τοῦ εἶχε ὁρκιστεῖ αἰωνία πίστι καὶ νὰ ξαναγυρίση κοντά του.

Ἡ Πομπαδούρ, μόλις ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴ αὐτή, τὴν ἔδωσε στὸν βασιλέα, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ τὴ διάβασε, τῆς εἶπε μὲ τὴ συνηθισμένη του ψυχραιμία:

— Ὁ σύζυγός σας, κυρία, εἶνε πολὺ τίμιος ἄνθρωπος!...

Μόλις ἐγκαταστάθηκε στὸ παλάτι ἡ Πομπαδούρ, ἐπειδὴ δὲν ἤξερε νὰ κάνη τίποτε μόνη της, ἐμιμεῖτο πιστὰ ὅ,τι ἔκαναν ἡ εὐνοούμενες τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου 14ου. Ὅ,τι ἔκανε δηλαδὴ ἄλλοτε ἡ κυρία ντὲ Μαιντενὸν κοντὰ στὸν βασιλέα Ἥλιο, τὸ ἔκανε τώρα κι' αὐτὴ κοντὰ στὸν Λουδοβίκο 15ο. Εἶχε μάθει πὼς ὅταν ἡ Μαιντενὸν καθόταν σὲ μιὰ πολυθρόνα, δὲν σηκωνόταν καθόλου ὅταν οἱ βασιλικοὶ πρίγκηπες ἔμπαιναν στὰ διαμερίσματά της. Τὸ ἴδιο λοιπὸν ἔκανε κι' ἡ Πομπαδούρ. Ὡστόσο οἱ πρίγκηπες τῆς συγχωροῦσαν τὴν ἀγένειά της αὐτὴ καὶ πολλὲς ἄλλες ἀκόμα, — ἐκτὸς ἀπὸ τὸν πρίγκηπα ντὲ Κοντὶ καὶ τὸν Διάδοχο.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.